

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 614/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. V..., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. L. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 36/2012 z 15. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. V. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2012 doručená sťažnosť M. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho

základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 36/2012 z 15. októbra 2012 (ďalej aj „namietané uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením sudcu pre prípravné konanie (ďalej len „sudca“) Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“), sp. zn. Tp 20/2011 z 3. marca 2011 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 6/2011 z 11. marca 2011 vzatý do väzby podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nebol prijatý jeho písomný sľub a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku nebola prijatá ani ním ponúknutá peňažná záruka. Väzba sťažovateľovi začala plynúť 1. marca 2011 o 5.30 h.

Dňa 30. júla 2012 bola na špecializovanom súde podaná na sťažovateľa obžaloba. Uznesením špecializovaného súdu sp. zn. BB-3 T 25/2012 z 15. augusta 2012 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 31/2012 z 28. augusta 2012 bolo podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodnuté, že sťažovateľ ostáva po podaní obžaloby naďalej vo väzbe.

Dňa 20. septembra 2012 sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu požiadal špecializovaný súd o prepustenie z väzby na slobodu, eventuálne o nahradenie väzby písomným sľubom podľa § 81 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, resp. o nahradenie väzby peňažnou zárukou podľa § 81 Trestného poriadku (ďalej len „žiadosť o prepustenie z väzby“). Uznesením špecializovaného súdu sp. zn. BB-3 T 25/2012 z 27. septembra 2012 (ďalej len „uznesenie z 27. septembra 2012“) v spojení s namietaným uznesením najvyššieho súdu bola sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby zamietnutá a nebol prijatý jeho písomný sľub ani peňažná záruka.

Sťažovateľ vyjadruje názor, že orgány rozhodujúce o jeho ponechaní vo väzbe rozhodujú bez osvedčenia konkrétnych skutkových okolností, pričom „neexistujú v jeho prípade dôvody väzby tak, ako ich majú na mysli jednotlivé ustanovenia Trestného poriadku, v súčasnom štádiu trestného konania pominula existencia hrozby, že prepustením obvineného z väzby na slobodu bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil, a napokon rozhodnutia o jeho zotrvaní vo väzbe obsahujú len abstraktné úvahy, ktoré sú v konečnom dôsledku nepreskúmateľné a vykazujú znaky svojvôle“.

Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd sa v namietanom uznesení «opätovne nevysporiadal so všetkými skutočnosťami potrebnými pre svoje rozhodnutie tak, ako ich majú na mysli ustanovenia Trestného poriadku. V zmysle § 72 ods. 2 druhá veta Tr. por. „odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera“».

Sťažovateľ taktiež uvádza, že „už viackrát jednak pri svojich podaniach v jeho trestnej veci, ako aj pri predchádzajúcich sťažnostiach, ktoré podal na Ústavný súd SR upriamoval pozornosť na to, že rozhodnutia o ponechaní obvineného vo väzbe, ako aj rozhodnutia, ktorými je eventuálne väzba obvineného predlžovaná, nie sú rozhodnutiami o vine či nevine obvineného. Rovnako, samotné konštatovanie, že v jeho prípade ide o rozsiahlu, náročnú trestnú vec, nemožno považovať za dôvod, resp. existenciu dôvodov väzby.

Neobstojí preto tvrdenie Najvyššieho súdu SR, ktorý vo svojom uznesení argumentuje, že dôvodnosť väzby u obvineného (sťažovateľa) vidí práve v dôvodnosti podozrenia, že obvinený mal spáchať skutky v čase a spôsobom uvedeným v podanej obžalobe...

Najvyšší súd SR ako odvolací orgán rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa sa opätovne, tak ako aj vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach týkajúcich sa rovnakej trestnej veci sťažovateľa obmedzil len na paušálne argumenty bez venovania dostatočnej pozornosti a náležitej starostlivosti pri posudzovaní konkrétneho individuálneho prípadu sťažovateľa.“.

Sťažovateľ upriamuje pozornosť na to, že „väzba má byť v trestnom konaní len výnimočným zaisťovacím opatrením a možno ho použiť len vtedy, ak rovnaký účel nemožno dosiahnuť inak. Rovnako, väzba má trvať len nevyhnutnú dobu. Ustanovenia § 71 a nasl. Tr. por. (dôvody väzby) a ich aplikácia v každom jednotlivom prípade si vyžaduje komplexnú a dôkladnú znalosť skutkovej a dôkaznej situácie tak, aby súd objektívne vzal do úvahy povahu konkrétnej trestnej veci s prihliadnutím napr. na osobu obvineného, jeho osobné pomery, rozsah potrebného dokazovania a náročnosti trestného konania.

V prípade, že orgány rozhodujúce o zotrvaní obvineného vo väzbe na podklade zistených skutočností majú za to, že tu existuje dôvod na väzobné trestné stíhanie obvineného, je nevyhnutné, aby taký svoj právny názor a rozhodnutie náležité odôvodnili.

Samotný Ústavný súd SR pravidelne judikuje, že rozhodnutie všeobecného súdu možno považovať za protiústavné, pokiaľ by boli právne závery výsledkom takej interpretácie a aplikácie právnych predpisov, ktoré sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, ktoré vybočujú z medzí ústavnosti, svojoľnej interpretácie príslušného ustanovenia právneho predpisu alebo interpretácie, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. prepíaty formalizmus a podobne (I. ÚS 157/07).“.

Sťažovateľ osobitne upozorňuje vo svojej sťažnosti na to, že „od poslednej sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal na Ústavný súd SR, došlo v jeho trestnej veci k výraznému posunu v tom zmysle, že bolo ukončené prípravné konanie a dňa 30. 7. 2012 bola na sťažovateľa ako obvineného podaná obžaloba“. Sťažovateľ preto zastáva názor, „že boli zabezpečené všetky dôkazy obžaloby a teda ani po prípadnom prepustení z väzby na slobodu by nemohol nijakým spôsobom do zabezpečovania dôkazov zasahovať a ani pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Tieto skutočnosti na tomto mieste sťažovateľ uvádza predovšetkým preto, že má za to, že o jeho väzbe je rozhodované paušálne, arbitrárne, bez náležitého skúmania priebehu trestného konania vo vzťahu k existencii, či neexistencii dôvodov väzby, resp. dôvodov na predĺženie lehoty jej trvania.“.

Vo vzťahu k argumentácii špeciálneho súdu a najvyššieho súdu o tom, že zmeny v dotknutých obchodných spoločnostiach spočívajúce v prevode obchodných podielov sťažovateľa a v jeho odvolaní z funkcie konateľa nič nemenia na obave z eventuálneho

pokračovania v trestnej činnosti, čím má byť odôvodňovaná existencia väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, sťažovateľ uvádza, že „*taká argumentácia neobstojí. Aj vo vzťahu k ústavným činiteľom, napr. poslancom NR SR, členom vlády SR sa uplatňuje zásada, že pre výkon mandátu v štátnych orgánoch v prípade hrozby konfliktu záujmov postačuje, ak dotknutý ústavný činiteľ obmedzí, resp. zabezpečí zánik svojich podnikateľských aktivít obdobným spôsobom ako to uskutočnil sťažovateľ. To znamená, že dochádza k eliminácii konfliktu záujmov tým, že dotknutý subjekt ako spoločník obchodnej spoločnosti – spoločnosti s ručením obmedzeným prevedie svoj obchodný podiel na inú osobu a zároveň je odvolaný z funkcie štatutárneho orgánu takej spoločnosti.*“.

Sťažovateľ je presvedčený, že v súčasnom štádiu trestného konania možno účel trestného konania dosiahnuť aj po jeho prípadnom prepustení z väzby na slobodu, a navyše, rozhodnutie o jeho ponechaní vo väzbe nie je podložené žiadnym zákonným dôvodom.

Vychádzajúc z uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že namietané uznesenie najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, a tým aj odporujúce jeho základným právam podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právam podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S poukazom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo M. V. na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1, 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné ľudské právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 36/2012 zo dňa 15. októbra 2012 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 36/2012 zo dňa 15. októbra 2012 zrušuje a Najvyššiemu súdu SR prikazuje, aby prepustil M. V. neodkladne z väzby na slobodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi M. V. trovy právneho zastúpenia vo výške 320,44 Eur do dvoch mesiacov od doručenia tohoto nálezu na účet advokáta JUDr. L. H...“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. (III. ÚS 80/2010, IV. ÚS 71/2012, III. ÚS 122/2012).

V súvislosti s námietkou o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na vzťah ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu k čl. 46 ods. 1 ústavy. V nadväznosti na to ústavný súd konštatuje, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. uznesenie sp. zn. III. ÚS 135/04 z 28. apríla 2004).

Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením, je potrebné uviesť, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to predpokladá označený článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje čl. 5 dohovoru. O oprávnenosti trestného obvinenia sa rozhoduje v trestnom konaní, s ktorým súvisí, predchádza mu alebo po ňom nasleduje rad konaní alebo rozhodnutí, ktoré sa priamo netýkajú oprávnenosti trestného obvinenia, a spravidla tieto konania, okrem iného aj konanie o rozhodnutí o väzbe, nepodliehajú režimu čl. 6 dohovoru.

Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Pre konanie o väzbe platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05). Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva de Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 atď.).

Ústavný súd pripomína, že ochrana základných práv a slobôd v súvislosti s rozhodovaním o osobnej slobode fyzickej osoby (zákonnosť väzby) spadá (ratione materiae) pod čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktoré obsahujú základné hmotné a tiež procesné atribúty osobnej slobody vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (obdobne pozri III. ÚS 135/04, III. ÚS 108/06). Porušenie práv garantovaných týmito článkami ústavy a dohovoru však sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nenamietal, preto s prihliadnutím na viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nemohol ústavný súd pristúpiť k podrobnejšiemu preskúmaniu prípadného porušenia práv sťažovateľa na osobnú slobodu (čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru) v súvislosti s konaním a rozhodnutím o jeho väzbe.

Keďže neexistuje vecná súvislosť medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného súdu z 27. septembra 2012, a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že ďalej sa venoval už len preskúmaniu namietaného uznesenia najvyššieho súdu z hľadiska dodržania záruk zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru.

Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného ústavou (čl. 17 ods. 2 a 5), ako aj práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného dohovorom (čl. 5 ods. 1 a 4), ústavný súd konštatuje, že podstatou sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu je to, že sťažovateľ považuje namietané uznesenie najvyššieho súdu za rozhodnutie neobsahujúce konkrétne dôvody na ďalšie trvanie jeho väzby, a tým aj za nedostatočne odôvodnené, a preto arbitrárne a nepreskúmateľné.

Ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi.

Vo svojej judikatúre ústavný súd zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, pričom nesmie ísť o takú interpretáciu a aplikáciu právnych noriem, ktorá by bola arbitrárna alebo zjavne neopodstatnená (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 228/05).

Vo väzobných veciach tiež platí, že skúmanie primeranosti určenej dĺžky lehoty väzby prináleží predovšetkým všeobecným súdom. Na ten účel im prislúcha skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Predovšetkým na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach (prípadne aj na základe nesporných skutočností uvedených obvineným v jeho žiadostiach) ústavný súd zisťuje, či boli porušené označené články ústavy a dohovoru (m. m. Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie vrátane rozhodnutí o väzbe je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (porovnaj napr. IV. ÚS 296/09).

Vzhľadom na podstatu námietok sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (keďže čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru týkajúce sa osobnej slobody obsahujú základné hmotné a procesné atribúty vrátane práva na spravodlivé súdne konanie pri jej pozbavení) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo

na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva zároveň pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za ťažiskový (porovnaj napr. rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Rovnako aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

Vychádzajúc zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal prostredníctvom svojho obhajcu 20. septembra 2012 žiadosť o prepustenie z väzby. Podanie žiadosti odôvodnil najmä tým, že dôvody väzby u neho už neexistujú. Argumentáciu založil na tom, že 30. júla 2012 bola podaná na špecializovanom súde obžaloba, čo je podľa jeho názoru významný posun v trestnom konaní. Ďalej uviedol, že pokiaľ prokurátor, ako aj špecializovaný súd pri svojom prechádzajúcom rozhodovaní o obmedzení osobnej slobody konštatujú, že táto okolnosť nie je rozhodnou skutočnosťou znamenajúcou zánik tzv. preventívnej väzby, s takýmto tvrdením sťažovateľ zásadne nesúhlasí, pretože podľa neho už boli zadovážené všetky dôkazy, ktoré by eventuálne mali preukázať jeho vinu. Rovnako poukázal na to, že nie je dostačujúce ani konštatovanie, že ide o rozsiahlu a náročnú trestnú vec, čo má priamy vplyv na samotnú dĺžku trestného stíhania, ako aj na dĺžku väzby obvineného. V prípade, že orgány rozhodujúce o zotrvaní obvineného vo väzbe na podklade zistených skutočností sú toho názoru, že tu existuje dôvod na väzobné trestné stíhanie obvineného, je nevyhnutné, aby taký svoj právny názor a rozhodnutie náležite odôvodnili. V prípade sťažovateľa sa však tak podľa jeho názoru nikdy nestalo a ani pri ostatnom rozhodovaní o jeho väzbe špecializovaný súd v písomnom odôvodnení svojho rozhodnutia neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by zakladali dôvod tzv. preventívnej väzby. Po zadovážení všetkých dôkazov v prípravnom konaní, ktoré tvoria

základ podanej obžaloby, sťažovateľ nemôže žiadnym spôsobom zasahovať do trestného konania ani pokračovať v údajnom páchaní trestnej činnosti. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že i po prípadnom prepustení z väzby na slobodu bude pod prísnou kontrolou všetkých kontrolných orgánov, daňových úradov, orgánov činných v trestnom konaní a pod., pričom pri akomkoľvek najmenšom podozrení pri akejkolvek budúcej aktivite, pracovnej či súkromnej bude nepochybne podrobený zvýšenej kontrole. Spolu so žiadosťou o prepustenie z väzby sťažovateľ predložil špecializovanému súdu aj písomný sľub na nahradenie väzby, ako aj ponuku peňažnej záruky.

Špecializovaný súd uznesením sp. zn. BB-3 T 25/2012 z 27. septembra 2012 zamietol sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby a neprijal písomný sľub ani ponuku peňažnej záruky. Svoje rozhodnutie potom, ako skonštatoval existenciu materiálnych podmienok väzby u sťažovateľa, odôvodnil takto:

«Súd na základe obsahu spisového materiálu, po jeho preštudovaní, po preskúmaní obsahu žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu a po vykonaní neverejného zasadnutia dospel k záveru, že aj po podaní obžaloby u obvineného M. V. naďalej trvajú dôvody väzby uvedené v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, na týchto sa nič podstatné v prospech obvineného nezmenilo.

V posudzovanom prípade ide o rozsiahlu a zároveň náročnú trestnú vec, ktorej objasnenie v rozsahu § 2 ods. 10 Trestného poriadku, t. j. zistenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, si vyžaduje vykonanie veľkého počtu dôkazov, čo má priamy vplyv na samotnú dĺžku trestného stíhania, ako aj na dĺžku väzby obvineného.

K námietke obvineného uvedenej v žiadosti o prepustenie z väzby, kde v podstate namieta to, že v jeho prípade sa nikdy neudialo, ani pri poslednom rozhodovaní o jeho väzbe, že by súd v písomnom odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol konkrétne skutočnosti, ktoré by zakladali dôvod tzv. preventívnej väzby, pričom je nevyhnutné, aby orgány rozhodujúce o zotrvaní obvineného vo väzbe na podklade zistených skutočností svoj právny názor a rozhodnutie náležite odôvodnili, považuje prvostupňový súd za potrebné uviesť, že toto tvrdenie obvineného nezodpovedá skutočnosti.

Obvineným namietaná skutočnosť sa udiala iba v prípade jediného rozhodnutia o väzbe. Ide o uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. Tp 20/2011 zo 16. júla 2012, kedy došlo k prepusteniu obvineného M. V. z väzby na slobodu v podstate z toho dôvodu, že existencia nebezpečenstva opakovania alebo pokračovania v trestnej činnosti obvineným je mizivá. Obvinený nie je konateľom ani v jednej zo spoločností, ktoré vlastní, vyšetrovanie je ukončené, preto väzba obvineného v ďalšom konaní nie je nevyhnutná. Toto rozhodnutie však bolo v celom rozsahu zrušené uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Tost 26/2012 z 25. júla 2012.

Existencia dôvodu tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u obvineného M. V. bola opakovane uvádzaná v rozhodnutiach o väzbe obvineného, preto na tomto mieste prvostupňový súd nepovažuje už za potrebné opakovať skôr uplatnenú argumentáciu v predchádzajúcich väzobných rozhodnutiach.

Od predchádzajúceho rozhodnutia o väzbe obvineného, ktorým rozhodnutím bolo uznesenie o ponechaní obvineného vo väzbe podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku nenastali žiadne nové okolnosti v neprospech či v prospech obvineného, ktoré by mali zásadný vplyv na rozhodnutie o väzbe obvineného. Takou skutočnosťou nie je ani prevod podielov obvineného v spoločnostiach, ktoré vlastnil na iné osoby, čiže nie je konateľom spoločností ani vlastníkom podielov.

V tejto súvislosti považuje prvostupňový súd vzhľadom na vyššie uvedené námietku obvineného zmieniť, že v predchádzajúcom rozhodnutí o väzbe obvineného uviedol prvostupňový okrem iného to, že „mnohé firmy obvineného stále existujú, hoci v nútenom režime. Ani zmena v štatutárnom orgáne neznamená nič podstatné, firmy v skutočnosti ovláda práve a výlučne iba obvinený M. V. Práve preto aj naďalej hrozí obava, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti tej istej povahy. Otázka zmeny konateľa vo vzťahu k dôvodom tzv. preventívnej väzby bola vyriešená rozhodovacou činnosťou tak prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, pri rozhodovaní o predchádzajúcich žiadostiach obvineného o prepustenie z väzby na slobodu“.

V súčasnosti je faktom, že firmy v minulosti vlastnené a ovládané obvineným M. V. vlastnia a ovládajú jemu najbližšie osoby. Niet však žiadnej konkrétnej skutočnosti, ale ani žiadneho rozumného argumentu v rovine rozumnej istoty pre prijatie záveru, že osoby blízke

obvinenému budú pôsobiť a konať diametrálne inak ako konal obvinený. Tým pochopiteľne súd nenaznačuje ani nepredpokladá, že noví konatelia a vlastníci budú páchať trestnú činnosť. Súd je však toho názoru, že smerovanie činnosti firiem ostane zachované a formálnym, hoci právnym aktom prevodu konateľstva a vlastníckych podielov na iné osoby nezanikne aj skutočný vplyv v obvinenom vybudovanom a v nie dávnej minulosti ovládanom impériu firiem. Obvineným vybudovaný rozsah firiem, systém ich fungovania, založený nezriedka aj na fiktívnosti vzájomného obchodovania (čo je predmetom už podanej obžaloby, ale aj prebiehajúceho ďalšieho vyšetrovania), ale najmä to, že firmy v skutočnosti ovládal, riadil a rozhodoval o všetkom dôležitom výlučne obvinený, a to v spojení s charakterom trestnej činnosti, jej rozsahom, spôsobom spáchania a dlhším časovým obdobím, počas ktorého mala byť táto trestná činnosť páchaná, pričom predstavovala časť jeho príjmov, stále vzbudzuje obavu, že obvinený v prípade prepustenia na slobodu môže bez ťažkostí okamžite prevziať riadenie, vlastníctvo a usmerňovanie chodu všetkých firiem, ktoré ešte fungujú.

Na takomto závere nič nemení ani presvedčenie vyjadrené obvineným v podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, že v prípade prepustenia na slobodu bude nepochybne podrobený zvýšenej kontrole či už daňových úradov alebo orgánov činných v trestnom konaní. Niet reálneho podkladu na domnienku o možnom zvýšenom záujme daňových orgánov alebo orgánov činných v trestnom konaní o činnosť firiem pôvodne patriacich obvinenému. Činnosť orgánov spomenutých obvineným možno doposiaľ považovať prinajmenšom za formálnu s výnimkou orgánu, ktorý viedol vyšetrovanie v predmetnej veci. Pokiaľ by tomu bolo inak, tak pri množstve daňových kontrol, ako to spomenul obvinený pri výsluchu na Špecializovanom trestnom súde v Banskej Bystrici dňa 15. augusta 2012, pri dôslednom vykonávaní kontrol by musela byť žalovaná trestná činnosť odhalená podstatne skôr. Alebo ešte inak povedané, možno mať veľmi dôvodné pochybnosti o riadnom výkone daňových kontrol daňovými orgánmi, keď obvinený podľa vlastného vyjadrenia vedie 700 daňových sporov na Krajskom súde v Košiciach, z počtu ktorých bol úspešný už v dvesto konaniach. Čiže daňové úrady neodhalili to, čo odhaliť mali, ale na druhej strane sankcionovali firmy obvineného za niečo, čo nemalo právny podklad. V tomto smere niet dôvodu neveriť slovám obvineného, že bol úspešný v dvesto sporoch s daňovým úradom. Nebolo však zatiaľ zdôvodnené a už vôbec nebolo preukázané,

ako samotný fakt podania obžaloby a s tým súvisiace prípadné prepustenie obvineného na slobodu skvalitní buď kontrolnú činnosť zodpovedných orgánov, alebo že bude obvinený nepochybne podrobený zvýšenej kontrole. Preto na takúto argumentáciu obvineného nemohol súd reálne prihliadať.

Súd preto po dôkladnom zvážení všetkých okolností vzťahujúcich sa na žiadosť obvineného dospel k záveru, že dôvody tzv. preventívnej väzby (§ 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku) u obvineného M. V. aj naďalej trvajú.

Čo sa týka záruk, ktoré obvinený ponúkol za nahradenie väzby, prvostupňový súd skúmal žiadosť obvineného aj z toho hľadiska, či došlo od predchádzajúceho rozhodnutia o väzbe k takým podstatným zmenám, ktoré by boli spôsobilé odôvodniť prijatie jednej zo záruk alebo oboch záruk. Zo spisového materiálu neboli zistené a súdu ani neboli predložené také argumenty, ktoré by boli v súčasnosti spôsobilé na zmenu právneho záveru vyjadreného ešte dňa 25. júla 2012 v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Tost 26/2012. S ohľadom na osobu obvineného, na okolnosti daného prípadu, najmä však na povahu, závažnosť a následky trestných činov nie je možné v danom prípade prijatie ani jednej z navrhnutých záruk. Preto špecializovaný trestný súd neprijal ani jednu zo záruk ponúknutých obvineným.»

Proti označenému uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť, v ktorej sa odvolal na argumentáciu obsiahnutú v žiadosti o prepustenie z väzby. Ďalej uviedol, že špecializovaný súd sa pri rozhodovaní a vyhotovení písomného rozhodnutia podrobne zaoberal argumentmi uvedenými v jeho žiadosti, avšak nesúhlasí s názorom, že u neho naďalej pretrvávajú dôvody preventívnej väzby.

O opravnom prostriedku (sťažnosti) proti prvostupňovému rozhodnutiu špecializovaného súdu rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením tak, že ho zamietol.

V odôvodnení svojho rozhodnutia druhostupňový súd opísal podstatu namietaného uznesenia špecializovaného súdu, ako aj argumenty sťažovateľa, ktoré boli súčasťou jeho sťažnosti proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Ďalej najvyšší súd skonštatoval, že 30. júla 2012 bola na sťažovateľa prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Slovenskej republiky podaná obžaloba v bodoch 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20, 22 a 23 pre pokračovací trestný čin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a v bodoch 6, 8, 9, 13, 15, 19, 21 a 24 pre pokračovací trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a ods. 4 Trestného zákona, ktoré mal spáchať v čase od 29. decembra 2008 do 25. februára 2011 na skutkovom základe uvedenom v podanej obžalobe, svojím konaním mal skrátiť daň v celkovej výške 57 607 826,16 € a neoprávnene si uplatniť nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty v celkovej výške 509 250,84 € ku škode Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky.

Najvyšší súd uviedol, že špecializovaný súd postupoval v súlade so stavom veci a zákonom, keď dospel k záveru, že „v posudzovanej veci dôvodnosť podozrenia, že obvinený mal spáchať skutky v čase a spôsobom uvedeným v podanej obžalobe, trvá naďalej aj v súčasnom štádiu trestného stíhania, rovnako ako aj dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Správne pritom v napadnutom uznesení uviedol, že rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím o vine obvineného.

Z obsahu relevantného spisového materiálu je zrejmé, že obvinený M. V. bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie z 3. marca 2011 sp. zn. Tp 20/2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. marca 2011 sp. zn. 4 Tost 6/2011 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Lehota väzby začala plynúť dňom 1. marca 2011.

Rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bola lehota trvania väzby u obvineného opakovane predlžovaná. Ostatným uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu z 27. januára 2012 sp. zn. Tp 20/2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2012 sp. zn. 3 Tost 4/2012 na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v Bratislave bola predĺžená lehota väzby u obvineného do 1. septembra 2012.

Formálne podmienky väzby u obvineného boli splnené a tieto boli predmetom prieskumnej povinnosti súdov už v predchádzajúcom štádiu trestného stíhania.

Rovnako tak aj dôvodnosť podozrenia, teda hmotnoprávny predpoklad väzby a materiálna podmienka väzby, že obvinený mal spáchať skutky, pre ktoré bola na neho podaná obžaloba a existenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. boli opakovane v minulosti predmetom prieskumnej povinnosti prvostupňového i odvolacieho súdu, tieto sa nezmenili, nerozptýlili, a preto je možné odkázať na podrobné odôvodnenia týchto rozhodnutí.

Doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú, že skutky, pre ktoré je trestné stíhanie vedené, boli spáchané, majú znaky vyššie uvedených trestných činov a existuje dôvodné podozrenie, že ich mal spáchať obvinený.

Z napadnutého rozhodnutia, ale aj z viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu a ostatného nedávneho rozhodnutia najvyššieho súdu z 25. júla 2012 sp. zn. 6 Tost 26/2012 je zrejmé, ktoré skutočnosti majú za následok pretrvávanie preventívneho dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a ani v súčasnom štádiu trestného stíhania najvyšší súd nezistil žiadnu novú skutočnosť, ktorá by na týchto záveroch súdov obidvoch stupňov niečo zmenila.

S prihliadnutím na povahu, rozsah, dĺžku času a ostatné okolnosti trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený trestne stíhaný, dospel súd k správne záveru, že v posudzovanom prípade náhradné inštitúty nie sú dostatočnou zárukou, pretože neodstraňujú obavu, že menovaný by sa v prípade jeho prepustenia na slobodu mohol dopustiť konania predpokladaného ustanovením § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., a to ani za situácie, keď previedol obchodné podiely svojich spoločností na jemu blízke osoby, preto návrh na ich prijatie správne neakceptoval.“

Aj keď ústavný súd pripúšťa, že odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu mohlo byť podrobnejšie a presvedčivejšie, avšak vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, posudzoval vec komplexne, pričom dospel k názoru, že tento nedostatok nepredstavuje pochybenie takej intenzity, ktoré by umožňovalo vysloviť porušenie sťažovateľových ústavou a dohovorom zaručených práv a slobôd. V neposlednom rade

prítom prihliadol hlavne na to, že najvyšší súd vyslovil súhlas so skutkovými a právnymi závermi špecializovaného súdu (pričom navyše sám sťažovateľ v podanej sťažnosti proti prvostupňovému uzneseniu uviedol, že špecializovaný súd sa „*pri... rozhodovaní a vyhotovení písomného rozhodnutia podrobne zaoberal... argumentmi uvedenými v sťažnosti*“). Najvyšší súd na základe podanej sťažnosti preskúmal prvostupňové rozhodnutie a stotožnil sa s ním. Súd prvého stupňa na dôvažok veľmi presvedčivo vyslovil názor o tom, že dôvody sťažovateľovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku aj naďalej trvajú, a preto zamietol sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby a neprijal ponúknutý písomný sľub a ani peňažnú záruku. Podľa názoru ústavného súdu dôvody väzby, tak ako ich existenciu konštatoval súd prvého stupňa a najvyšší súd, sú celkom logické a akceptovateľné (obdobne to bolo aj v inej veci sťažovateľa vedenej ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 122/2012 proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 4/2012 z 1. februára 2012).

Z týchto dôvodov prezentovaných špecializovaným súdom ústavný súd poukazuje predovšetkým na tú okolnosť, že aj keď obchodné spoločnosti v minulosti vlastnené a ovládané sťažovateľom už v súčasnosti ovládajú jemu najbližšie osoby, nemožno vylúčiť, že v prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu tento môže bez ťažkostí v krátkom časovom horizonte prevziať riadenie, vlastníctvo a usmerňovanie chodu týchto firiem, ktoré ešte vykonávajú podnikateľskú činnosť. Túto okolnosť v spojení s vysloveným podozrením špecializovaného súdu v uznesení sp. zn. Tp 20/2011 z 27. januára 2012, že sťažovateľ sa mal dopustiť rovnakej trestnej činnosti počas trestného stíhania, ktoré v danom štádiu trestného konania nemá ústavný súd právomoc skúmať, možno subsumovať pod zákonný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd, ktorý zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného súdu, sa teda stotožnil so zisteniami súdu nižšieho stupňa, ktoré podľa názoru ústavného súdu nespochybňujú záver, že dôvod preventívnej väzby u sťažovateľa aj naďalej trvá.

Aj keď ústavný súd pripúšťa, že najvyšší súd výrok svojho rozhodnutia odôvodnil stručne, poukazuje však na to, že jeho podstatu vyjadril tým, že sa odvolal na správnosť

skutkových a právnych záverov špecializovaného súdu. Spôsob formulácie odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu považuje ústavný súd z hľadiska jeho preskúmateľnosti za prípustný, pretože sťažovateľ bol s obsahom rozhodnutia špecializovaného súdu, s ktorým sa stotožnil najvyšší súd a na ktorého závery sa v podstate odvolal, oboznámený (obdobne napr. III. ÚS 271/07, III. ÚS 122/2012).

-

S poukazom na uvedené ústavný súd na predbežnom prerokovaní sťažnosť aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v petite jeho sťažnosti (zrušenie namietaného uznesenia, prikázanie najvyššiemu súdu prepustiť sťažovateľa neodkladne z väzby).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2012